

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO MARIJAMPOLĖS PATAISOS NAMUS

2020-03-23 Nr. 4D-2019/1-1607
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas, nuteistasis) skundą dėl Marijampolės pataisos namų (toliau vadinama – Marijampolės PN) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai organizuojant ilgalaikį pasimatymą su sutuoktine.

2. Pareiškėjas skunde nurodė:

2.1. „Paskutinį kartą buvau (ilgalaikiame pasimatyme) 2019-11-02. Mano žmona [...] atvykus į pasimatymą, į kambarį įleista 11.15 val., o mane atvedė tiksliai 13.30 val. pas žmoną, o pasimatymų kambarį mums su žmona reikia palikti iki kitos dienos 10 val.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Tai taip išeina, kad mano žmona atvažiuoja šitiek kilometrų pasimatyti ne tik su manim, bet pabūti viena kambaryje virš 2 valandų, kol mane atves.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo išnagrinėti jo skundą.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, gavęs Pareiškėjo skundą, dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo 2020-01-06 kreipėsi į Marijampolės PN.

Marijampolės PN 2020-01-13 raštu Nr. 9/07-649 informavo, kad:

4.1. „Nuteistasis [...] į Marijampolės PN direktorių dėl ilgalaikio pasimatymo suteikimo kreipėsi 2019-10-16 su prašymu Nr. 49/07KB3-1664“;

4.2. „Nuteistajam priklausantis ilgalaikis pasimatymas su žmona skirtas 2019-10-18 (l. e. direktoriaus pavaduotojo pareigas rezoliucija ant nuteistojo prašymo Nr. 49/07KB3-1664)“;

4.3. „Pareiškėjo sutuoktinė į Marijampolės PN atvyko 2019-11-02 11.17 val. (vienkartinis leidimas Nr. 99/07-1529) ir po jai atliktos asmens apžiūros ir jos asmeninių daiktų patikrinimo buvo įleista į ilgalaikių pasimatymų patalpas. Nuteistasis į ilgalaikių pasimatymų patalpas atvyko 2019-11-02 11.50 val., prieš tai pareigūnams atlikus jam dalinę asmens kratą (410 įrašas Ilgalaikių pasimatymų registracijos žurnale Nr. 4.59). Todėl nuteistojo teiginys, kad jis į pasimatymų patalpas buvo atvestas daugiau kaip po dviejų valandų nuo jo žmonos atvykimo, neatitinka tikrovės“;

4.4. „Informuojame, kad nuteistasis 2019-11-29 su prašymu Nr. 49/07KB-1953 kreipėsi į Marijampolės PN direktorių, prašydamas paaiškinti, ar jam priklauso ilgalaikis pasimatymas 24 valandas ar ne. Nuteistajam 2019-12-17 surašytas atsakymas Nr. 4.19-1188 į minėtą prašymą dėl ilgalaikio pasimatymo trukmės, kuriame paaiškinta, kad ilgalaikis pasimatymas trunka

iki vienos paros“.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (BVK):

94 straipsnis. Nuteistųjų teisė pasimatyti su giminaičiais ir kitais asmenimis –
 „1. Nuteistiesiems leidžiami pasimatymai: trumpalaikiai – iki trijų valandų ir ilgalaikiai – iki vienos paros. Pasimatymų skaičių ir rūšį nustato šio Kodekso 73, 74, 75, 79, 80, 85, 91 ir 152 straipsniai.“

Tyrimo išvados

6. Pareiškėjas skunde Seimo kontrolieriui teigė, kad Marijampolės PN administracija netinkamai organizavo ilgalaikį pasimatymą su sutuoktine.

7. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnyje yra nustatyta, jog kiekvienas turi teisę į tai, kad būtų gerbiamas jo privatus ir šeimos gyvenimas, būsto neliečiamybė ir susirašinėjimo slaptumas.

Šio straipsnio turinį papildė Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau vadinama – EŽTT) jurisprudencija. Pagal EŽTT praktiką, asmens sulaikymas ar įkalinimas savo prigimtimi yra privataus ir šeimos gyvenimo ribojimas, tačiau toks ribojimas negali paneigti pačios teisės esmės. Dėl šios priežasties kalinčio asmens teisės į šeimos gerbimą būtinoji dalis yra tai, kad įkalinimo įstaigos administracija padėtų palaikyti veiksmingą bendravimą su artimais šeimos nariais.

Lietuvos Respublikoje įkalinimo įstaigos pareigūnai, siekdami užtikrinti įkalinusių asmenų veiksmingą bendravimą su artimaisiais, vadovaujasi nuteistųjų teisę pasimatyti su giminaičiais ir kitais asmenimis reglamentuojančiais teisės aktais.

Tiesiogiai nuteistųjų sutuoktinių, atliekančių laisvės atėmimo bausmę, teisė pasimatyti yra įtvirtinta BVK 94 straipsnyje.

8. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2019-10-16 prašymu kreipėsi į Marijampolės PN administraciją dėl ilgalaikio pasimatymo su sutuoktine suteikimo. Nuteistajam ilgalaikis pasimatymas su sutuoktine buvo suteiktas; tai patvirtina Marijampolės PN l. e. direktoriaus pavaduotojo 2019-10-18 rezoliucija ant Pareiškėjo prašymo. Pareiškėjo sutuoktinė į ilgalaikį pasimatymą atvyko 2019-11-02, 11.17 val. Jos atvykimo laiką patvirtina išduotas vienkartinis leidimas Nr. 99/07-1529. Pareiškėjas į ilgalaikį pasimatymą buvo atvestas 11.50, tai patvirtina įrašas Ilgalaikių pasimatymų žurnale.

9. Pagal BVK 94 straipsnį, nuteistiesiems leidžiami pasimatymai: trumpalaikiai – iki trijų valandų ir ilgalaikiai – iki vienos paros.

10. Asmenims, atvykstantiems į pasimatymą su nuteistuoju, išduodamas vienkartinis leidimas, kuriame fiksuojamas asmens atvykimo į pataisos namus laikas. Pareiškėjo sutuoktinei atvykus į Marijampolės PN buvo išduotas vienkartinis leidimas, kuriame nurodytas jos atvykimo laikas – 11.17 val. Registruojant nuteistųjų ilgalaikius pasimatymus pataisos namuose yra pildomas Ilgalaikių pasimatymų registracijos žurnalas, kuriame yra fiksuojama pasimatymo pradžios ir pabaigos laikas, nuteistųjų ir atvykusiųjų į pasimatymą duomenys. Marijampolės PN pateikto žurnalo kopijos duomenimis, Pareiškėjas į ilgalaikių pasimatymų patalpą atvesdintas 11.50 val. Ilgalaikio pasimatymo pabaiga yra fiksuota 2019-11-03, 10 val. Pagal įrašus galima spręsti, kad Pareiškėjo ilgalaikis pasimatymas su žmona truko tiek, kiek ir numatyta BVK 94 straipsnyje – iki vienos paros.

Įvertinus tyrimo metu nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad Marijampolės PN administracija nepažeidė Pareiškėjo teisės į ilgalaikį pasimatymą, organizavo jį tinkamai, todėl Pareiškėjo Skundas atmestas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

11. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X skundą dėl Marijampolės pataisos namų pareigūnų veiksmų (neveikimo), netinkamai organizuojant pasimatymą su sutuoktine, atmesti.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas